

29.02.2024

Kehityspoliittiset lainat ja sijoitukset

Vuosiraportti 2022

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

Ulkoministeriön julkaisu 2024:2

Kehityspoliittiset lainat ja sijoitukset

Vuosiraportti 2022

Ulkoministeriö Helsinki 2024

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Ulkoministeriö

This publication is copyrighted. You may download, display and print it for Your own personal use. Commercial use is prohibited.

ISBN pdf: 978-952-281-778-5

ISSN pdf: 2737-0844

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2024

Kehityspoliittiset lainat ja sijoitukset Vuosiraportti 2022

Ulkoministeriön julkaisu 2024:2

Julkaisija Ulkoministeriö

Yhteisötekijä Ulkoministeriö

Kieli suomi

Sivumäärä 36

Tiivistelmä

Vuonna 2022 kehityspoliittisten lainojen ja sijoitusten portfolio kasvoi, kun vuoden lopussa tehtiin 50 miljoonan euron kehityspoliittinen sijoitus Suomen ja IDB Investin luomaan Latinalaisen Amerikan sekä Karibian alueen maiden ilmastorahastoon. Sijoituksen myötä rahastojen osuus sijoitussalkusta nousi kolmannekseen (29 %).

Sijoitusten tavoitteena on edistää kestävän kehityksen tavoitteita kumppanimaissa Suomen kehityspoliitiikan painopisteiden mukaisesti, edistää yksityisen sektorin toimintaa sekä vivuttaa yksityistä ja julkista rahoitusta kestävän kehityksen tavoitteisiin. Yhteensä tähän mennessä rahastoihin tehtyjen sijoitusten ja Finnfundille myönnettyjen lainojen arvioidaan vivuttavan mukaan yli 2 miljardia euroa muuta julkisen ja yksityisen sektorin rahoitusta rahastojen elinaikana.

Kehityspoliittisia lainoja ja sijoituksia on vuoden 2022 loppuun mennessä tehty 778,91 miljoonalla eurolla. Raportti sisältää kuvauksen laina- ja sijoitussalkusta sekä tuloksia vuodesta 2022.

Asiasanat kehitysyhteistyö, kehityspoliittikka, kehitysmaat, Kehityspoliittinen osasto

ISBN PDF 978-952-281-778-5

ISSN PDF 2737-0844

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-281-778-5>

Utvecklingspolitiska lån och investeringar Årsrapport 2022

Utrikesministeriets publikationer 2024:2

Utgivare Utrikesministeriet

Utarbetad av Utrikesministeriet

Språk finska

Sidantal

36

Referat

År 2022 växte utrikesministeriets portfölj av utvecklingspolitiska lån och investeringar i och med att det i slutet av året gjordes en investering på 50 miljoner euro i klimatfonden för länder i Latinamerika och Karibien som instiftats av Finland och utvecklingsbanken IDB Invest. I och med investeringen steg fondernas andel av investeringsportföljen till en knapp tredjedel (29 procent).

Syftet med investeringarna är att främja målen för hållbar utveckling i partnerländer utifrån Finlands utvecklingspolitiska prioriteringar, att främja den privata sektorns verksamhet och att mobilisera privat och offentlig finansiering till förmån för de globala målen för hållbar utveckling. Totalt beräknas investeringarna i fonder och lånen som beviljats Fnnfund ha mobiliserat ytterligare över 2 miljarder euro i finansiering från den offentliga och den privata sektorn under fondernas livstid.

Vid utgången av 2022 uppgick de utvecklingspolitiska lånen och investeringarna till 778,91 miljoner euro. Rapporten omfattar beskrivningar av låne- och investeringsportföljen samt resultaten från 2022.

Nyckelord utvecklingssamarbete, utvecklingspolitik, utvecklingsländer, Utvecklingspolitiska avdelningen

---

ISBN PDF 978-952-281-778-5

ISSN PDF

2737-0844

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-281-778-5>

Development policy loans and investments Annual report 2022

Publications of the Ministry for Foreign Affairs 2024:2**Publisher** Ministry for Foreign Affairs of Finland**Group author** Ministry for Foreign Affairs of Finland**Language** Finnish**Pages**

36

Abstract

The portfolio of development policy loans and investments grew in 2022, as a development policy investment of EUR 50 million was made at the end of the year in the Finland-LAC Blended Finance Climate Fund created by Finland and the Inter-American Development Bank (IDB). After the investment, funds make up one third (29%) of the investment portfolio.

The investments aim to promote the Sustainable Development Goals (SDGs) in partner countries in line with Finland's development policy priorities, to boost private sector activities and to leverage private and public financing for the SDGs. The investments made in the funds and the loans granted to Finnfund so far are estimated to leverage over EUR 2 billion of other public and private sector financing over the lifetime of the funds.

By the end of 2022, EUR 778.91 million had been channelled to development policy loans and investments. This report describes the portfolio of loans and investments and the performance of the portfolio in 2022.

Keywords development cooperation, development policy, developing countries, Department for Development Policy**ISBN PDF** 978-952-281-778-5**ISSN PDF**

2737-0844

URN address <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-281-778-5>

Sisältö

1	Johdanto	7
2	Kehityspoliittiset lainat ja sijoitukset vuonna 2022	10
2.1	Uudet sijoitukset.....	10
2.2	Sijoitussalkku vuonna 2022	12
3	Lainojen ja sijoitusten tulokset vuonna 2022	15
3.1	Lainojen ja sijoitusten tulosten arviointi.....	15
3.2	Rahastosijoitusten ja Finn Church Aid Investments -yhtiön keskeiset tulokset.....	17
3.2.1	Suomi-IFC ilmastorahasto	17
3.2.2	Asian Development Bank Ventures Investment Fund 1 -rahasto	20
3.2.3	Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin High Impact Partnership for Climate Action- rahasto	24
3.2.4	Finn Church Aid Investments -yhtiön tulokset.....	25
3.3	Yleisrahoitus: Finnfund ja kumppanuuslainat	27
3.3.1	Finnfundin tulokset.....	28
3.3.2	Maatalouden kehittämisjärjestö IFADin tulokset	29
3.3.3	Afrikan kehitysrahaston tulokset	30
3.4	Läpileikkaavien tavoitteiden, ihmisoikeusperustaisuuden ja yritysvastuun toteutumista edistetään sijoituskohteen valinnalla ja vaikuttamisella.....	31
3.5	Ilmasto- ja puhtaan siirtymän rahoitusesimerkkejä.....	31
3.6	Tasa-arvon edistäminen	32
3.7	Vivutus	33
3.8	Suomalaisten yritysten ja muiden toimijoiden osallistuminen hankkeisiin.....	33
4	Johtopäätöksiä	35

1 Johdanto

YK:n arvion mukaan kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttaminen vaatii vuosittain noin 4 200 miljardin dollarin investointeja kehitysmaissa, ja rahoitusvaje on viime vuosina vain lisääntynyt epävakaa maailmantilanteen johdosta. Julkisella kehitysrahoituksella voidaan kattaa summasta vain murto-osa, joten tavoitteiden saavuttamiseen tarvitaan vääjäämättä valtava määrä myös uutta ja yksityistä pääomaa. Vaikka tarve on valtava, sen kattamiseen tarvittava summa on verrattain pieni yksityisten rahoitusmarkkinoiden kokoon verrattuna. OECD arvioi, että vuoden 2020 lukujen valossa kestävä kehityksen tavoitteiden vuosittaisen rahoituskuilun kuromiseksi umpeen riittäisi yksi prosentti rahoitusmarkkinoiden arvosta.¹

Yksityisen rahoituksen kohdistumiselle kestävä kehityksen rahoitukseen siellä, missä sille on suurin tarve, on monenlaisia esteitä, kuten rahoituskelpoisten hankkeiden puute sekä pääomien konservatiivisuus. Jotta rahoituskuilu saataisiin kurottua umpeen, on tärkeä ottaa käyttöön erilaisia toimintatapoja ja rahoitusmuotoja, joiden avulla julkisen rahan avulla vivutetaan entistä enemmän yksityistä pääomaa kestäväan kehitykseen. Julkista ja yksityistä rahoitusta yhdistävä sekarahoitus on kansainvälisesti yksi nouseva trendi, jolla vastataan kestäväan kehityksen valtaviin rahoitustarpeisiin.

Kehityspoliittiset lainat ja sijoitukset ovat ulkoministeriön keskeinen sekarahoitusinstrumentti, jolla katalysoidaan pääomia kestäväan kehityksen ja kasvun tukemiseen köyhissä ja keskitulotason maissa Suomen kehityspoliittisten painopisteiden mukaan. Vuodesta 2016 lähtien laina ja sijoitusmuotoista määrärahaa on ollut käytössä vuosittain noin 130 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 lopussa sijoitussalkku oli 778,91 miljoonaa euroa².

---

1 <https://www.oecd.org/finance/global-outlook-on-financing-for-sustainable-development-2023-fcbe6ce9-en.htm> (vierailtu 25.7.2023)

2 Tässä luvussa ei ole huomioitu sijoitetun pääoman ja investoinneista syntyneen tuoton palaumia valtiolle.

Ulkoministeriö on tehnyt sijoituksia kehityspankkien alaisiin rahastoihin, joiden jatkosijoitukset kohdistuvat pääosin yksityisen sektorin hankkeisiin. Lisäksi Suomi on täydentänyt lainojen avulla kehitysrahoituslaitosten yleisrahoitusta sekä suomalaisten Finnfundin ja Kirkon ulkomaanavun Finn Church Aid (FCA) Investmentsin kokonaisrahoitusta. Lainat Finnfundille ja FCA Investmentsille ovat kohdistuneet kokonaisuudessaan yksityiselle sektorille, kun taas kehitysrahoituslaitosten yleisrahoitukseen kohdistuneet lainat kohdistuvat pehmeäehtoisena velkarahoituksena köyhimmille maille.

Lainojen ja sijoitusten kohdentamista ja portfolion kehittämistä ohjaamaan laadittiin Marinin hallituskaudella kehityspoliittinen investointisuunnitelma vuosille 2020–2023³. Näinä vuosina lainoja ja sijoituksia haluttiin kohdentaa erityisesti ilmastotoimiin ja tasa-arvoon sekä maantieteellisesti Afrikkaan. Lisäksi sijoitusten tavoitteena oli houkutella muuta julkista ja erityisesti yksityistä rahaa täydentämään Suomen myöntämää rahoitusta ja edistää suomalaisyritysten mahdollisuuksia osallistua erityisesti rahastosijoituksiin ja kehitysrahoituslaitosten rahoitukseen laajemminkin.

Kehityspoliittisten lainojen- ja sijoitusten erityispiirre on se, että niihin käyetyt rahat palautuvat takaisin valtiolle korkojen tai sijoitustuottojen kera. Ne eivät siis kasvata valtiontalouden alijäämää kansantalouden tilinpidossa. Tuotto- ja palaumaodote määrittää sitä, minkä tyyppiin rahastoihin ja rahoitusvälineisiin ulkoministeriö voi laina- ja sijoitusmäärärahaa käyttämällä osallistua. Kaikelle yhteiskunnalliselle toiminnalle ei ole järkevää asettaa välitöntä tuotto-odotusta. Laina- ja sijoitusmuotoinen rahoitus sopiikin erityisesti julkisen ja yksityisen sektorin investointien rahoitukseen sekä rahoituskatveessa olevan yritystoiminnan rahoitukseen.

Kehityspoliittiset lainat ja sijoitukset eroavat hieman toisistaan taloudelliselta riskitasoltaan. Myönnettyissä lainoissa tuotto-odotus perustuu säännöllisiin, sopimuksessa määriteltyihin maltillisiin korkomaksuihin. Rahastosijoitusten tuotto-odotus perustuu rahastosta tehtyjen sijoitusten tuottoihin, jotka riippuvat rahaston tekemien sijoitusten onnistumisesta. Rahastosijoituksissa Suomen riskitaso määräytyy useiden eri valintojen ja sijoituskriteerien summana, etenkin sen perusteella, minkälaista riskiä Suomi ottaa rahaston sisällä ja millä ehdoilla Suomen rahoitusta voidaan myöntää eteenpäin. Rahastoissa taloudellinen riskitaso on siksi lähtökohteisesti lainoja hieman korkeampi, mutta myös tuotto-odotus on tyypillisesti lainoja

---

3 [Kehityspoliittinen investointisuunnitelma 2020-2023 https://um.fi/documents/35732/0/kehityspoliittinen-investointisuunnitelma-2020-2030.pdf/d60963be-89c4-465e-37b0-61648a5e9ad5?t=1573828652673](https://um.fi/documents/35732/0/kehityspoliittinen-investointisuunnitelma-2020-2030.pdf/d60963be-89c4-465e-37b0-61648a5e9ad5?t=1573828652673)

korkeampi. Vaikka kehitysvaikutusten näkökulmasta korkea riskinotto voisi olla perusteltua, sijoitukset eivät kuitenkaan voi olla liian riskialttiita, jotta yllä kuvattu alijäämäneutraaliuden määritelmä täyttyy niin lainojen kuin rahastosijoitustenkin osalta.

Tässä raportissa kuvataan sijoitussalkun kehittymistä, vuonna 2022 tehtyjä sijoituksia sekä saavutettuja kehitystuloksia. Raportissa kerrotaan sijoituksista kahdella tasolla: pääasiassa kerrotaan niistä sijoituksista, joita Suomen valtio on tehnyt, mutta etenkin rahastosijoitusten kohdalla raportoidaan myös niistä jatkosijoituksista, jotka rahastoista on tehty vuoden 2022 loppuun mennessä.

2 Kehityspoliittiset lainat ja sijoitukset vuonna 2022

Ulkoisen toimintaympäristö. Vuosi 2022 sitä edeltäneiden koronavuosien tavoin oli kansainvälisillä sijoitusmarkkinoilla haastava. Tämä heijastui osaltaan myös ulkoministeriön sijoitussalkkuun, jonka rahastoista tehtiin sijoituksia hieman hitaammin. COVID-19-pandemian vaikutuksista toipuminen, inflaation kiihtyminen, voimistuvat äärimmäiset sääilmiöt kuten tulvat ja kuivuus, sekä Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan heikensivät toimintaympäristöä, kärjistikivät olemassa olevia ongelmia ja lisäsivät turvallomuutta muun muassa ruoantuotannon osalta. Sijoitusten riskin osalta kyse on kuitenkin normaalista suhdannevaihtelusta markkinoilla. Kehityspoliittinen sijoitussalkku on maantieteellisesti hyvin hajautettu ja sisältää erityyppisiä hankkeita suurista infrastruktuurihankkeista vielä skaalaamattomiin teknologiainnovaatioihin sekä peruspalveluiden- ja tuotteiden rahoitukseen vähemmän kehittyneillä markkinoilla. Odotettavissa on, että toimintaympäristö tulee jatkumaan epävakana, ja siksi jatkossakin tulee olemaan erityistä tarvetta valtion myöntämälle pehmeäehtoiselle rahoitukselle kuten kehityspoliittisille lainoille ja sijoituksille.

Sisäinen toimintaympäristö. Vuoden 2022 lopulla laina- ja sijoitustiimi kasvoi kolmeen henkilöön, mikä mahdollisti useamman sijoituksen valmistelun aloittamisen. Koska valmisteluajat ovat pitkiä, uusia valmisteluun otettuja lainoja ja sijoituksia ei kuitenkaan tehty vuonna 2022, vaan ne tullaan tekemään pääosin vuosina 2023–2024. Parantuneen henkilöresurssitilanteen ansiosta voitiin kehittää sijoitusprosesseja ja -työkaluja sekä alustavasti selvittää säädöspohjan päivitystarpeita.

2.1 Uudet sijoitukset

Vuonna 2022 ulkoministeriö sijoitti 50 MEUR Latinalaisen Amerikan ja Karibian kehityspankin (IDB) alaisen IDB Investin kanssa perustettuun kahdenväliseen ilmastorahastoon (Finland-LAC Blended Finance Climate Fund). Rahasto sijoittaa ilmastonmuutosta hillitseviin ja siihen sopeutumista edistäviin yksityissektorin hankkeisiin Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueella vivuttaen hankkeisiin myös muuta rahoitusta. Sijoitukset kohdistetaan pääosin alueen alemman tulotason maihin. IDB Invest tukee yksityissektorin ja etenkin pienten ja keskisuurten yritysten toiminnan kehittämistä ja sitä kautta pyrkii tuottamaan kehitysvaikutuksia köyhyyden

vähentämiseen, ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen sekä työllisyyteen liittyen. Rahaston sekä laajemmin koko IDB-ryhmän mahdollisuuksia markkinoidaan aktiivisesti suomalaisyrityksille rahaston aktiivisen toimintakauden aikana.

Rahastolle sovitut tavoitteet ovat:

- rahaston sijoitukset vähentävät tai korvaavat 5 miljoonaa tCO₂e kasvihuonekaasupäästöjä rahaston elinaikana (25 vuotta);
- vähintään 20 % rahaston rahoittamista hankkeista kohdentuu sopeutumiseen;
- rahasto vivuttaa muuta rahoitusta suhteessa 1:4; ja
- vähintään 30 % rahaston rahoittamista hankkeista edistää sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta erillisenä alatavoitteenaan.

Rahastolle on sovittu IDB Investin kanssa seuraavat mittarit:

- muu rahoitus, joka vivutettu Suomen rahoilla sekä mikä osa siitä yksityistä rahaa (USD);
- rahoituksen määrä (USD), joka kohdistuu sopeutumista edistäviin hankkeisiin;
- sukupuolten tasa-arvoa tai yhdenvertaisuutta edistäviä erityisiä toimenpiteitä sisältävien hankkeiden määrä;
- köyhimpiin ja heikommassa asemassa oleviin yhteisöihin kohdistuvien hankkeiden määrä;
- hankkeiden määrä, joissa mukana erityisiä luonnon monimuotoisuutta edistäviä toimenpiteitä;
- vähennettyjen tai vältettyjen kasvihuonekaasupäästöjen määrä (tCO₂e);
- alueen koko / yhteisöjen määrä, jotka kestävät paremmin muuttuvia sääoloja;
- luotujen / tuettujen täysiaikaisten työpaikkojen määrä (eriteltyinä naiset/miehet);
- lisätyn uusiutuvan energian kapasiteetti (MW);
- hankkeiden määrä, joihin linkittyneinä suomalaisia yrityksiä;
- tuettujen kehittyneiden maiden mikro- tai pk-yritysten määrä; ja muut mahdolliset ilmastonmuutoksen sopeutumista mittaavat indikaattorit.

Rahasto noudattaa sekarahoituksen (*blended finance*) keskeistä periaatetta, että tarjottu rahoitus ei saa syrjäyttää tai kilpailla kaupallisen yksityisen rahoituksen kanssa, jos sellaista on saatavilla. Sijoitukset tehdään hankkeisiin maissa, joissa tällainen sijoitustoiminta on vaikeaa ja rajattua haasteellisen toimintaympäristön ja markkinoiden kehittymättömyyden tai kun kyseessä on investointi markkinaolosuhteissa

testaamattomaan innovatiiviseen teknologiaan, joka voi tuottaa merkittäviä päästövähennyksiä tai edistää muuttuviin sääoloihin sopeutumista. IDB Invest ja sen kestävä kehityksen politiikka noudattaa kansainvälisiä ihmisoikeuksiin liittyviä sopimuksia ja periaatteita.

2.2 Sijoitussalkku vuonna 2022

Kehityspoliittisia lainoja ja sijoituksia on 2016–2022 välisenä aikana tehty yksitoista, yhteensä 778,91 miljoonan euron edestä. Vuosittain sijoituspäätöksiä on tehty keskimäärin yhdestä kolmeen. Alla oleva taulukko kuvaa, minä vuonna sijoitukset on tehty ja mille maantieteelliselle alueelle sijoitus kohdentuu. ODA-maat viittaavat Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö OECD:n määritelmän mukaisiin kehittyviin maihin, joille myönnetty rahoitus lasketaan julkiseksi kehitysyhteistyöksi⁴. Sijoituspäätös on aina tehty yhdellä kerralla koko summasta, vaikka siihen olisi käytetty useamman vuoden määrärahaa. Kuva perustuu sijoituspäätöksien ajoittumiseen, eikä siihen, milloin maksatukset sijoituksesta on tehty.

Taulukko 1. Lainat ja sijoituspäätökset 2016–2022, euroa

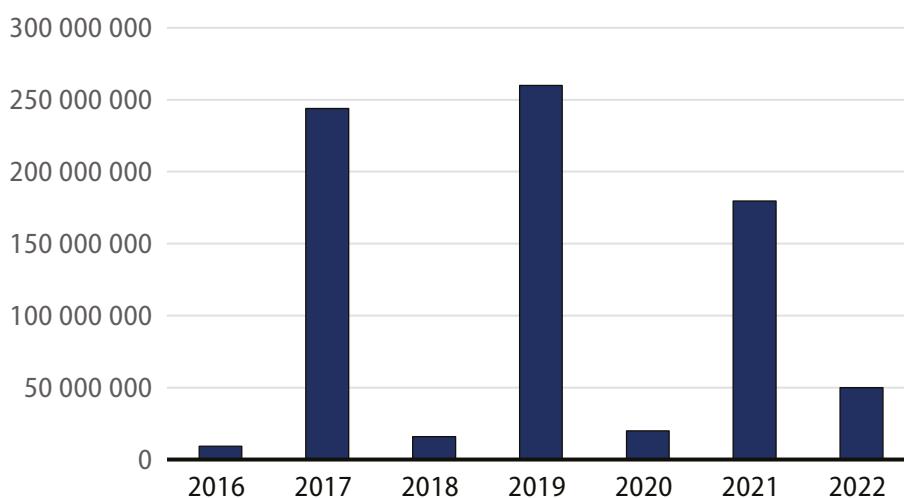
Päätös- vuosi	Rahoituskohde	Muoto	Yhteensä	Alue
Päätökset ennen investointisuunnitelmaa				
2016	Inter-American Investment Corporation IDB Invest (ent. IIC)	pääoman- korotus	9 178 957	Latinalainen Amerikka, Karibia
2017	Finnfund 1. laina	laina	130 000 000	ODA-maat, globaali
2017	Finland-IFC Blended Finance for Climate Programme	rahasto	114 000 000	ODA-maat, globaali
2018	Finn Church Aid Investment	laina	16 000 000	Afrikka, Aasia
2019	International Fund for Agriculture Development (IFAD) 11. lisärahoituskierros	kumppa- nuuslaina	50 000 000	ODA-maat, globaali
2019	Finnfund 2. laina	laina	210 000 000	ODA-maat, globaali
Yhteensä			529 178 957	

4 <https://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-finance-standards/dac-list.htm>

Päätös- vuosi	Rahoituskohde	Muoto	Yhteensä	Alue
Päätökset investointisuunnitelman aikana				
2020	Asian Development Bank Ventures Fund	rahasto	20 000 000	Aasia
2021	African Development Fund 15. lisärahoituskierrös	kumppanuuslaina	80 000 000	Afrikka
2021	European Bank for Reconstruction and Development: High Impact Partnership for Climate Action	rahasto	39 730 000	Pohjois-Afrikka ja Lähi-itä
2021	International Fund for Agriculture Development (IFAD) 12. lisärahoituskierrös	kumppanuuslaina	60 000 000	ODA-maat, globaali
2022	Finland-LAC Blended Finance Climate Fund	rahasto	50 000 000	Latinalainen Amerikka, Karibia
Yhteensä			249 730 000	
Yhteensä			778 908 957	

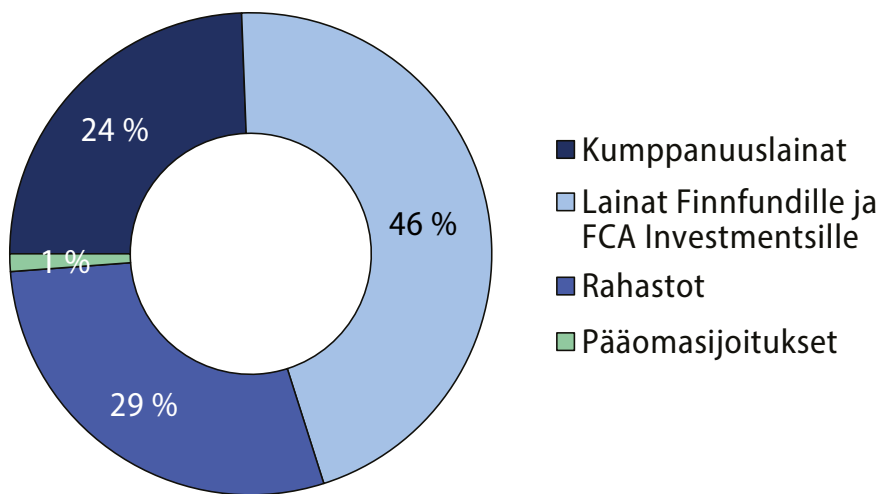
Vuosien 2016–2022 laina- ja sijoitusmäärärahojen käyttö

Kuvio 1. Laina- ja sijoituspäätökset 2016–2022

Tarkasteltaessa sijoitussalkkua 44 % salkusta on lainoja Finnfundille, ja 2 % FCA Investmentsille. Rahastosijoitusten osuus on kasvanut 29 %iin. Yleisrahoitukseen myönnettyjen kumppanuuslainojen osuus on 24 %. Pääomasijoitusten osuus on nyt 1 %; pääomasijoituksia ei tehdä enää osana kehityspoliittisia lainoja ja sijoituksia, joten jatkossakin niiden suhteellinen osuus jää marginaaliseksi.

Kuvio 2. Lainat ja sijoitukset 2016–2022, MEUR

Vuonna 2022 kaikki lainojen korkomaksut hoidettiin ajallaan. Suomi sai vuonna 2022 kehityspoliittisten lainojen korkomaksuja yhteensä hieman alle 2 miljoonaa euroa. Lainojen lyhennykset eivät ole vielä alkaneet, sillä lainat ovat pitkäikäisiä ja niiden sopimuksissa on sovittu lyhennysvapaista lainoille niiden ensimmäisinä vuosina. Rahastojen osalta ensimmäiset pääomanpalautukset alkavat vuonna 2023. Rahastojen tuotot maksetaan pääasiassa vasta rahastojen elinkaaren loppuvuosina hieman ennen niiden sulkeutumista.

3 Lainojen ja sijoitusten tulokset vuonna 2022

3.1 Lainojen ja sijoitusten tulosten arviointi

Tässä kappaleessa esitetään vuoden 2022 loppuun mennessä tehtyjen kehityspoliittisten lainojen ja sijoitusten tuloksia. Rahoituskohteiden raportoimien kehitystulosten lisäksi tässä kappaleessa käsitellään lainoille ja sijoituksille asetettujen kehityspoliittisten periaatteiden (yritysvastuu, ihmisoikeusperustainen lähestymistapa, läpileikkaavat tavoitteet, kehitysyhteistyön tuloksellisuusperiaatteet) toteutumista nykyisessä sijoitussalkussa.

Pääpaino on seuraavissa tulosindikaattoreissa:

- Vältetyt tai vähennetyt päästöt (tCO₂)⁵; yksityisen sektorin sopeutumisinvestoinneille ei vielä ole yhtä laajasti käytettyä indikaattoria.
- Investointien osuus (arvo), joissa tasa-arvo on integroitu investointiprosessiin (gender lense) ja investointien osuus, joissa on sukupuolten tasa-arvon edistämiseen liittyvä komponentti/budjetti/konkreettinen tavoite.
- Täysipäiväiset tuetut ja luodut työpaikat ja tuettujen pienten ja keskisuurten yritysten määrä.

Lisäksi arvioidaan laadullisesti, kuinka Suomen korostamat poikkileikkaavat tavoitteet on saavutettu.

Kehityspoliittiset lainat ja sijoitukset on kohdennettu vuosina 2020–2022 investointisuunnitelman mukaisesti erityisesti ilmastoon- ja tasa-arvoon. Muista indikaattoreista (työllisyys, saavutetut hyödynsaajat) raportoidaan sikäli, kun tietoa on saatavilla. Hiilidioksidipäästöjen vähenemistä edistävät investoinnit eivät usein tähtää työllisyyden lisäämiseen, vaan mahdollisimman suuriin päästövähennyksiin.

---

5 Nämä raportoidaan tyypillisesti koko hankkeen vältettyinä tai vähennettyinä päästöinä, jossa ei ole laskettu erikseen (attribuoitu) Suomen rahoitusosuutta hankkeesta.

Tämän vuoksi työllisyyden lisääminen ei useimmiten ole eksplisiittinen tavoite, eikä välttämättä hankkeen liiketaloudellisen kannattavuuden kannalta edes järkevää (vrt. esim. aurinkovoimalan rakennus).

Tuloksia tarkasteltaessa tulee huomioida, että eri sijoitusten tulokset eivät välttämättä ole yhteismitallisia, koska sijoituksia tehdään eri instrumenteilla, ja eri organisaatiot käyttävät erilaisia määritelmiä ja metodologioita mitatessaan ja raportoidessaan saavutettuja kehitystuloksia.⁶

Rahastosijoituksille on ominaista, että niiden elinkaaren alussa on aktiivinen sijoitusvaihe, jonka aikana rahastosta rahoitettavat hankkeet tuodaan rahaston päätävän elimen käsittelyyn ja valitaan. Rahastoista rahoitettavat hankkeet valitaan rahaston perustamisvaiheessa sovittujen prioriteettien ja reunaehtojen mukaisesti, joista neuvotellaan osapuolten kesken ennen sijoituksen tekemistä. Lisäksi rahoitettaessa suuria infrastruktuurihankkeita (esim. uusiutuvan energian voimalat) sijoitusten suunnittelu- ja rakennusaika voivat olla pitkiä⁷. Investointivaiheessa raportointi on mahdollista vain sijoituskohteiden kohdentumisen osalta sekä odotetuista kehitystuloksista. Varsinaiset kehitystulokset syntyvät pidemmällä aikavälillä, kun rahoitetut hankkeet tai yritykset ovat täydessä toiminnassa ja hyödyntävät tehtyä sijoitusta. Vuoden 2022 lopussa rahastoista kaksi on sijoitusperiodinsa loppupuolella (IFC ilmastorahasto ja ADB Ventures -rahasto), kun taas kaksi rahastoa ovat sijoitusperiodinsa alussa (EBRD HIPCA ja IDB Invest -ilmastorahasto).

Yleisrahoitukseksi tarkoitetuille kumppanuuslainoille on tyypillistä, että Suomen rahoitus on vain osa koko lisärahoituskerroksesta, eikä Suomen osuutta tai sen tuottamia kehitystuloksia ole mahdollista ja tarkoituksenmukaista erottaa muusta rahoituksesta. Yleisrahoituksen osalta rahoituksen tuloksellisuutta ohjataan ja seurataan kehitys pankkien- ja rahoituslaitosten omistajaohjauksen ja johtokuntatyöskentelyn kautta. Näistä raportoidaan osana kehityspolitiikan tulosraporttia, ja tässä raportissa keskitytään rahastoihin.

6 Esimerkiksi jotkut organisaatiot myös raportoivat attribuution (oman laskennallisen osuutensa) ja toiset taas kontribuution (kaikki tulokset johon ovat myötävaikuttaneet) tuloksiin, mikä myös osaltaan vaikeuttaa yhteismitallisuutta. Rahastot voivat raportoida tuloksia tarkemmin, joskus myös Suomen vaatimusten mukaisesti, kun taas kumppanuuslainojen kohdalla tulosraportointi ja käytetyt tulosindikaattorit ovat yleisempiä, sillä näiden yleisrahoitusten rahoittajina on suuri joukko erilaisia maita.

7 Monet näiden sijoitusten kautta rahoitusta saavat hankkeet ovat vasta suunnitteluvaiheessa ja joskus pitkähkössä rakentamisvaiheessa. Siksi sijoitusten tuloksia saadaan viiveellä, joskus vuosienkin päästä. Rahastosijoituksissa sijoitusperiodin pituus vaihtelee.

3.2 Rahastosijoitusten ja Finn Church Aid Investments -yhtiön keskeiset tulokset

Yleiskatsaus. Vuoden 2022 loppuun mennessä kehityspoliittisista laina- ja sijoitusmäärärahasta on tehty neljä rahastosijoitusta: Maailmanpankin alaisen IFC:n kanssa perustettu kahdenvälinen ilmastorahasto (2017), Aasian kehityspankin alainen monenvälinen ADB Ventures Investment Fund 1 -sijoitusrahasto (2020), Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin EBRD:n alainen monenvälinen HIPCA-ilmastorahasto (2021) sekä Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen kehityspankin alaisen IDB Investin kanssa perustettu kahdenvälinen ilmastorahasto (2022). Niiden osuus koko sijoitusportfoliosta vuoden 2022 loppuun mennessä oli 29 %. Lisäksi Suomi sijoitti vuonna 2018 Kirkon Ulkomaanavun alaiseen FCA Investments -yhtiöön.

Alla on kerrottu tarkemmin Suomi-IFC rahastosta ja ADB Ventures -rahastosta, sillä ne ovat olleet käynnissä jo useamman vuoden ja kummastakin on tehty useita jatkosijoituksia. EBRD HIPCA -rahaston osalta vuosi 2022 oli ensimmäinen täysi toimintavuosi ja samalla rahaston viisivuotisen sijoitusperiodin ensimmäinen vuosi. Sijoitukset ovat vielä kuitenkin hyvin alkuvaiheessa, joten niistä ei vielä ole paljoa raportoitavaa. IDB Invest -rahastosijoitus tehtiin vuoden 2022 lopussa ja rahasto lähti käyntiin vasta vuonna 2023, joten siitä ei vielä ole raportoitavia tuloksia.

Suomi on merkittävän rahoittajan roolissa sekä Suomi-IFC -rahastossa että ADB Ventures -rahastossa. Suomi-IFC-rahasto on kahdenvälinen rahasto, joka on perustettu Suomen aloitteesta, ja Suomi on sen ainoa rahoittaja. Suomi on ollut ratkaisevassa asemassa myös ADB Ventures Investment Fund 1 -rahaston perustamisessa ja Suomen rahoitusosuus on noin kolmasosa tästä rahastosta. Molemmista rahastoissa Suomen rahoituksen osuus kehitystulosten saavuttamisessa on merkittävä. Kaikissa rahastoissa maailmantalouden epävarmuuden lisääntyminen hidasti hieman uusien sijoitusten hyväksyntää vuonna 2022. Esimerkiksi Aasiassa start-up-rahoituksen volyyymi laski vuonna 2022 39 % vuoteen 2021 verrattuna.

3.2.1 Suomi-IFC ilmastorahasto

Rahaston esittely. Suomi perusti IFC:n kanssa vuonna 2017 kahdenvälisen ilmastorahaston (Finland-IFC Blended Finance for Climate Programme), johon Suomi sijoitti 114 miljoonaa euroa (122 miljoonaa dollaria). IFC hallinnoi rahastoa Suomen ja IFC:n yhdessä hyväksymän sopimuksen asettamien ehtojen pohjalta. Rahaston tavoitteena on rahoittaa ilmastohankkeita erityisesti vähiten kehittyneissä ja alemman tulotason maissa. IFC sijoittaa omaa pääomaansa Suomen sijoitusten rinnalla,

kuitenkin siten, että Suomen sijoituksilla otetaan enemmän taloudellista riskiä ja mahdollistetaan näin sellaisten hankkeiden toteutuminen, jotka eivät toteutuisi pelkällä IFC:n rahoituksella (ehdot lähes kaupalliset) tai puhtaasti muulla kaupallisella rahalla. Rahaston avulla pyritään myös tekemään selkeästi enemmän oman pääoman ehtoisia sijoituksia, joita IFC ei muutoin näissä maissa suhteessa paljoa tee.

Kumulatiiviset sijoitukset. Rahaston sijoitusperiodiksi määriteltiin alun perin viisi vuotta, ja sitä jatkettiin vuodella vuoden 2023 loppuun asti. Tänä aikana rahaston tulee olla sijoittanut kaikki käytettävissä olevat rahansa rahaston yhdessä sovittujen ehtojen mukaisiin hankkeisiin. Rahasto on vuoden 2022 loppuun mennessä sijoittanut kahdeksaan hankkeeseen, joiden arvo on yhteensä 52,5 MUSD. Lisäksi valmistelussa on pitkällä myös monia muita sijoituksia, joten käytännössä n. 100 MUSD on ohjelmoitu. Tässä raportissa huomioidaan kuitenkin ainoastaan jo tehdyt sijoituspäätökset. Yksi sijoitus on peruutettu.

Uudet sijoitukset vuonna 2022. Sijoitusmarkkinoiden yleiset haasteet heijastuivat myös Suomi-IFC rahastoon. Kalenterivuonna 2022 rahastosta tehtiin ainoastaan yksi sijoitus kiertotalousrahastoon, jonka toiminta-alueena on Kaakkois- ja Etelä-Aasia. COVID-19 on hidastuttanut useiden hankkeiden suunnittelua ja toteutusta ja lisäviiveitä on odotettavissa. Vuoden 2022 loppuun mennessä kumulatiiviset maksatukset hankkeille olivat 9 % rahaston käytössä olevista varoista.

Rahaston tavoitteet ja kehitystulokset. Koko tähän mennessä koossa oleva sijoitusportfolio ja näiden sijoitusten odotetut päästövähennystavoitteet ja muun rahoituksen vipuvaikutukset on kuvattu alla.

Taulukko 2. Suomi-IFC ilmastorahaston keskeisimmät tavoitteet ja kehitytulokset.⁸

Strategiset ja määrälliset tavoitteet	Tavoite	Tulos 2022
Sopeutumisen osuus sijoitusten arvosta (%)	≥10	0
Suomen prioriteettisektoreiden korostuminen sijoituspäätöksissä (kyllä/ei)	Kyllä	kyllä
Afrikkaan kohdistuneet sijoitukset (portfolion arvosta)	Ei tavoitetta	13,9 %
LDC/LIC/LMIC-maiden osuus	100 %	100 %
Kehitytulokset	Tavoite	Tulos 2022
Vältetyt päästöt (tCO ₂ e) (kumulatiivinen)	900 185 ⁹	Hankkeet rakennus-vaiheessa, 2022 loppuun mennessä vältetyt päästöt 49 888.
Rahoituskohde huomioi sukupuolten välisiä tasa-arvoa edistäviä tavoitteita läpileikkäavasti	Ei tavoitetta	-

2022 vuoden lopussa Afrikan osuus toteutuneista sijoituksista oli 13,9 % ja rahoitettujen hankkeiden lukumäärästä 38 % (3/8) eli Afrikan hankkeet ovat tähän mennessä olleet muita hankkeita pienempiä.

8 Lähde: Finland-IFC Blended Finance for Climate Program October 2017–December 2022 Compendium Report, 2023

9 Tämä tavoite sisältää käynnissä olevien ja vuoden 2022 loppuun mennessä hyväksytyjen hankkeiden odotettavissa olevat vältetyt vuosittaiset päästöt, pois lukien yksi hanke, josta ei ole vielä raportoitu päästövähennystavoitetta.

Taulukko 3. Vuoden 2022 loppuun mennessä tehdyt sijoitukset IFC:n kanssa perustetusta rahastosta

Investointikohde/ Sijoituspäätösvuosi	Maa	Investointi/ Kokonaiskus- tannus MUSD	Sijoitus- muoto	Status	Päästövä- hennysta- voite tCO ₂ e/v*	Vivutus
Kumppanuus energiayri- tyksen kanssa kehittää uusiutuvan energian hankkeita/2018	Maita Pohjois-, Länsi- ja Itä- Afrikassa	3/28	Sijoitus	Peruutettu Odotettu tap- pio 1.32 MUSD	-	-
Aurinkovoimala/2020	Armenia	8.9/50	Seniori- laina	Rakenteilla	40 000	1:4.6
Aurinkoenergian tuotan- to koulujen kattopanee- liverkostolla/2020	Länsiranta	8.7/32	Seniori- laina	10 MW raken- nettu, 7MW rakenteilla.	30 000	1:2.7
Aurinkovoimala/2019	Senegal	3.5/26.1	Seniori- laina	Tuotanto alkoi 2021 touko- kuussa	49 000	1:6.5
Aurinkovoimala/2019	Senegal	2.9/21.6	Seniori- laina	Tuotanto alkoi 2021 huhti- kuussa	40 000	1:6.5
Vesivoimala/2020	Nepal	14.6/650	Sijoitus	Rakenteilla	420 000	50x
Aurinkovoimala/2021	Kongon tasa- valta	0.9/6	Sijoitus	Ei aktivi- teet-teja 2022	Ei vielä tie- dossa	1:5.7
Jätevoimalaitos/2021	Vietnam	15/76.7	Seniori- laina	Rakennus- vaiheessa.	79 000	1:4.1
Kiertotalousrahasto /2022	Etelä- ja Kaakkois- Aasia	5/50	Sijoitus	Investointi- periodi alka- nut.	245 687	9x

3.2.2 Asian Development Bank Ventures Investment Fund 1 -rahasto

Rahaston esittely. ADB Ventures Investment Fund I -sijoitusrahasto (ADBVI) on monenkeskinen sijoitusrahasto, jonka koko on 59.3 MUSD ja kesto 17 vuotta. Sijoitusrahasto perustettiin vuonna 2020, jolloin Suomi teki siihen 20 miljoonan euron sijoituksen. Rahasto tarjoaa pääomittamista teknologisia ratkaisuja tuottaville start-up-yrityksille ja kasvuyrityksille. Rahasto painottaa toiminnassaan ilmastomuutoksen vastaista työtä (80 % hankkeista tulee edistää ilmastotoimia) sekä sukupuolten tasa-arvoa (75 % hankkeista tulee olla myönteisiä gender-vaikutuksia).

Rahaston tavoite on sijoittaa puolet pääomasta noin 15–20 kasvuyritykseen kolmen ensimmäisen vuoden aikana. Sijoitusmarkkinoiden haastavan tilanteen vuoksi rahaston sijoitusperiodia pidennettiin vuodella maaliskuuhun 2024. Rahaston maantieteellinen fokus on Kaakkois-Aasia (50 % rahoituskohteista) ja Etelä-Aasia (30 % rahoituskohteista), loput muualla Aasiassa tai alueellisia, maittain kohdentamattomia hankkeita tai yrityksiä. Rahoitettavien yritysten ja niiden kehittämien teknologioiden tulee kohdistua ja hyödyttää alueen maita, mutta rahoitettava yritykset itsessään voivat tulla myös alueen ulkopuolelta. Tämän vuoksi rahastoa on markkinoitu myös Aasiasta kiinnostuneille suomalaisille start-up-yrityksille.

Rahaston tekemät sijoitukset. ADBV-rahasto oli vuoden 2022 lopussa tehnyt sijoituksia yhdeksään yritykseen, joista kaksi tehtiin vuoden 2022 aikana. Vuoden 2022 aikana tehtyjen uusien yrityssijoitusten yhteissumma oli 1,5 miljoonaa US dollaria. Näiden lisäksi rahasto teki suunnitellusti lisäsijoituksia jo olemassa oleviin portfolioyhtiöihinsä 4,6 miljoonan US dollarin arvosta. Vuoden 2022 loppuun mennessä sijoitusportfolio oli kasvanut 16,9 miljoonaan dollariin¹⁰. Investoinnin keskikoko oli uusissa sijoituksissa n. 1,4 MUSD ja lisärahoituksissa 0,9 MUSD. Taulukossa on listattu kaikki ADBV-rahaston vuoden 2022 lopussa portfolioissa olleet sijoitukset päivitettyillä sijoitussummilla.

---

10 Taulukon rahoituspäätösten yhteissumma on 17 MUSD. Ero johtuu yhden sijoituksen kohdalla valuuttakurssierosta.

Taulukko 4. ADBV-rahaston vuonna 2022 tekemät sijoitukset.

Investointi- kohde/Vuosi	Päämarkkina/Yrityksen sijainti	Rahoitus- päätos MUSD	Tavoite	Päästövähennystavoite tCO ₂ e/v*
Teknologia- yritys/2021	Intia/Intia	2,0	Teollisten ja kaupallisten rakennusten energiatehokkuuden edistäminen	140 000 2025 mennessä
Teknologia- yritys/2021	Kiina, Filippiinit, Thaimaa, Tyynen valtameren maat/ Yhdysvallat ja Filippiinit	3.00	Teollisten ja infrahankkeiden tehokkaampi suunnittelu ja rakentamisen seuranta	Riippuu scaling-up vaikutuksesta
Autoteollisuus/2021	Intia/Intia	3.50	Kevyiden sähköisten kuljetusautojen suunnittelu ja valmistaminen	160 000 2025 mennessä
Rahoitussektorin teknologia-yritys/2021	Indonesia, Bangladesh/ Singapore	1.10	Tavoitteena nopeuttaa köyhempien palkansaajien palkanmaksua	-
Rahoitussektorin teknologia-yritys/2021	Indonesia/Singapore	1.00	Tavoitteena edistää mikroyrittäjien rahoitusta	-
Agribioteknologiayritys/2021	Kiina/Korea	3.80	Tavoitteena edistää ruokaturvaa	1,8 milj.
Ympäristöteknologia-yritys/2021	Kiina, Intia/Saksa	1,1	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	36 600 2025 mennessä
Teknologia-yritys/2022	Intia/Filippiinit	0.80	Tavoitteena edistää pienviljelijöiden rahoitusta	-
Teknologia-yritys/2022	Filippiinit/Filippiinit	0.70	Tavoitteena tarjota digitaalinen alusta pienille yhteisöpohjaisille jälleenmyyjille	-

Alla olevissa kahdessa taulukossa on listattu rahastolle asetetut strategiset ja kehitystulostavoitteet. Rahaston toiminta on lähtenyt nopeasti käyntiin, ja tehtyjen sijoitusten perusteella strategiset tavoitteet ovat täyttymässä ja osin jopa ylittymässä. Lopullisen arvion tosin voi tehdä vasta kun kaikki varat on sijoitettu.

Sijoitukset tuottavat jo konkreettisia kehitystuloksia, erityisesti päästövähennyksiä. ADBV arvioi, että nykyinen sijoitussalkku tuottaa päästövähennyksiä 477 000 tCO₂ vuoden 2022 loppuun mennessä. Rahaston eliniän aikana nyt tehtyjen yhdeksän

investoinnin kumulatiivinen päästövähennysvaikutus olisi arvioiden mukaan jo 43,4 miljoonaa tCO₂e, mikäli yritysten liiketoiminta edistyy odotetulla tavalla. Rahastolla on valmistelussa useita uusia hankkeita. Lisäksi vuoden 2022 portfolio tähtää 425 miljoonan US dollarin mobilisoimiseen. (ADB Ventures Investment Fund 1 Annual Report 2022.)

Taulukko 5. ADBV-rahaston strategiset tavoitteet ja kehitystulokset.

Strategiset tavoitteet	Tavoite investointi-periodin lopussa	Tulos 2022
Ilmatorahoituksen osuus rahaston sijoitusten määrästä (%)	≥80	100 %
Tasa-arvosijoitusten osuus rahaston sijoitusten määrästä (%)	≥75	100 %
Sijoitusten määrä alkuvaiheen yrityksiin, joilla teknologinen ratkaisu, joka vaikuttaa tasa-arvoon ja ilmastoon	≥15	9
Rahaston sijoituskohteiden omistajista naisia (%)	≥10	22,2 %
Vivutus, MUSD (kumulatiivinen)	>360 MUSD	85,2 MUSD
Kehitystulokset	Tavoite 2037	Tulos 2022
Vältetyt tai vähennetyt päästöt (tCO ₂ e) (kumulatiivinen)	4 000 000	477 000
Ihmisten määrä, joilla parantunut ilmasto- ja katastrofikestävyys (climate and disaster resilience) (vähintään 50 % naisia ja tyttöjä)	500 000	239 735 (joista 17 % naisia ja tyttöjä)
Ihmisten määrä, joilla parantunut ympäristökestävyys (environmental sustainability) (vähintään 50 % naisia ja tyttöjä)	500 000	0
Ihmisten määrä, joilla on parempi pääsy rahoituspalveluihin /taloudellisiin mahdollisuuksiin	50 000	468 491

ADB Ventures Investment Fund 1 -rahaston kaikki tavoitemittarit löytyvät täältä: <https://www.adb.org/sites/default/files/institutional-document/562671/adb-ventures-financing-partnership.pdf>

3.2.3 Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin High Impact Partnership for Climate Action-rahasto

Rahaston esittely. Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki (EBRD) perusti vuoden 2021 aikana monen rahoittajan yhteisen High Impact Partnership for Climate Action (HIPCA) -rahaston, johon ulkoministeriö sijoitti 39,7 miljoonaa euroa. Lisäksi ulkoministeriön Afrikan ja Lähi-idän osasto antoi tälle rahastolle 2 miljoonan euron avustusmuotoisen tuen teknisen avun antamiseksi. Vuonna 2022 HIPCA-rahasto saavutti 200 miljoonan euron koon. Rahaston tavoitteena on rahoittaa ilmasto-hankkeita ja puhdasta siirtymää kaikissa EBRD:n toimintamaissa. Rahaston toiminta käynnistyi jo vuoden 2021 loppupuolella, mutta Suomen rahoilla ensimmäiset tehdyt sijoitukset tapahtuivat vasta vuonna 2022. Suomen sijoitus on Suomen ja EBRD:n välille laaditun sopimuksen mukaisesti Suomen toiveesta korvamerkitty käytettäväksi 80 % EBRD:n Pohjois-Afrikan toimintamaihin (Egypti, Marokko ja Tunisia) sekä 20 % EBRD:n Itäisen Välimeren maihin (Jordania ja Libanon).

Rahaston sijoitukset. Vuoden 2022 aikana rahasto allokoi kokonaisuudessaan 55 miljoonaa euroa 27 hankkeeseen, joiden joukossa on sekä laina- ja sijoitusmuotoisia että avustusmuotoisia hankkeita. Vuonna 2022 rahaston portfoliohankkeista 75 % oli sijoituksia ja 25 % teknistä apua (TA). Rahasto myös yhdistää samoihin hankkeisiin TA-rahoitusta ja sijoitusmuotoista rahoitusta. Tähän mennessä rahastosta on tehty ja valmisteltu sijoituksia seuraaville painopistealueille: vihreät kaupungit, uusiutuva energia, ja matalahiilinen liikenne. Vuonna 2022 rahaston hankkeita oli 11 maassa, näistä suurimpina Egypti ja Jordania. Koska rahasto korvamerkitsee jokaisen rahoittajan hankkeet erikseen, Suomen rahalla tehtyjä hankkeita voidaan seurata erikseen osana rahaston kokonaisportfoliota. Vuoden 2022 aikana Suomen sijoitusmuotoisilla rahoilla rahoitettiin aurinkovoimahankkeen rakennusta Tunisiassa, sekä valmisteltiin useita hankkeita Pohjois-Afrikassa ja itäisen Välimeren alueella. Lisäksi Suomen tarjoamalla teknisellä tuella on rahoitettu yksi hanke, joka tukee start up- ja pk-yrityksiä arvioimaan ja kehittämään toimintaansa kestävämmäksi sekä ympäristöriskien että ilmastokestävyyden näkökulmista.

Tulokset. EBRD HIPCA -rahasto sijoittaa erityisesti suuriin teollisiin ja infrastruktuurihankkeisiin, joissa valmisteluajat ovat pitkiä ja joiden rakentaminen on vielä kesken. Ensimmäisenä toimintavuonna ei siten vielä voitu raportoida saavutettuja päästövähennyksiä. HIPCA-rahaston arvioidaan kuitenkin tuottavan vuosittain 857 169 tCO₂ päästövähennyksiä, ja vivuttavan 1,1 miljardin edestä muuta rahoitusta hankkeisiin.¹¹ Rahasto tulee tulevina toimintavuosinaan raportoidaan ilmastomuutoksen hillinnästä ja siihen sopeutumisesta, jäteveden puhdistamisesta

11 High Impact Partnership on Climate Action (HIPCA) – 2022 Annual Report

sekä tuetuista yrityksistä kehitysrahoittajien yhteisillä indikaattoreilla. Lisäksi teknisen avun rahoituksella tullaan tukemaan esimerkiksi nuorten työllistämistä ja sukupuolten tasa-arvon edistämistä hankkeissa, sekä esimerkiksi uusien teknologioiden pilotointia. Myös näistä tuloksista tullaan raportoimaan tarkemmin osana HIPCA-rahaston vuosittaista raportointia.

EBRD HIPCA pyrkii myös parantamaan sijoitusyhtiöiden hallintoa ja strategiaa, sekä tekee politiikkavaikuttamista uusiutuvan energian käyttöönoton lisäämiseksi toiminta-alueellaan. HIPCA-rahasto voi muista tässä raportissa mainituista rahastoista poiketen sijoittaa myös julkisen sektorin hankkeisiin.

3.2.4 Finn Church Aid Investments -yhtiön tulokset

Yhtiön esittely. Finn Church Aid Investments Oy (FCAI) on Kirkon Ulkomaanapua säätiön (KUA) omistama yleishyödyllinen sijoitusyhtiö, jonka liiketoiminnan tarkoitus on tehdä vaikuttavuusinvestointeja pieniin ja keskisuuriin yrityksiin kehittyvissä ja hauraissa maissa. Yhtiön toiminta tukee työllistymistä sekä kohtuuhintaisten perustuotteiden ja palvelujen saatavuutta. Yhtiön toiminta alkoi vuonna 2018 ulkoministeriön myöntämän 16 miljoonan euron lainan avulla.¹² FCAI teki positiivisen tuloksen vuonna 2022. FCAI laatii joka vuosi vaikuttavuusraportin, joka kattaa sekä suorat että epäsuorat sijoitukset. Tässä esitetyt tulokset perustuvat raporttiin FCAI Impact Report 2022¹³.

Yhtiö perusti vuonna 2022 tytäryhtiön Missing Middle Opportunity Facility Oy (MMOF). MMOF tarjoaa pääasiassa liiketoiminnan kehittämispalveluita pienille ja keskisuurille yrityksille kehittyvissä maissa parantaakseen niiden kannattavuutta ja mahdollisuuksia saada rahoitusta myös muualta. Ulkoministeriön laina ei kohdistu MMOF:n toiminnan rahoitukseen, mutta tytäryhtiön tarjoamat palvelut voivat liittyä kiinteästi emoyhtiö FCA Investmentsin sijoitustoimintaan ja tukea sijoituskohteiden menestymistä.

---

12 FCAI:n toiminta on rahoitettu käytännössä kokonaan ulkoministeriön myöntämällä lainalla, joten suorien sijoitusten tulokset ovat suorassa yhteydessä ministeriön tukeen. Toisaalta FCAI on sijoittanut merkittävän osan ulkoministeriön myöntämästä lainasta sopimuksen mukaisesti rahastoihin, joilla on paljon muitakin rahoittajia. Vuoden 2021 lopussa rahastosijoitusten osuus FCAI:n varoista oli n. 50 %.

13 <https://www.fcainvestments.fi/wp-content/uploads/2023/06/FCAI-Impact-Report-2022-accessibility-spreads.pdf> (vierailtu 2.8.2023)

Sijoitukset vuonna 2022. FCAI teki vuonna 2022 neljä uutta suoraa sijoituspäätöstä, joista kolme eteni vuonna 2022, näistä kaksi Ugandaan ja yksi Keniaan. Ugandan sijoitukset liittyvät finanssisektoriin ja jatkosijoitukseen siipikarjantuotantoon, ja Kenian sijoitus maatalouteen. Lisäksi FCAI aloitti vuonna 2022 prosessin yhdestä investoinnista irtautumiseksi.

Kumulatiiviset sijoitukset. Yhtiö on tehnyt suoria sijoituksia yhteensä yhdeksään pk-yritykseen Ugandassa, Somaliassa ja Keniassa. Lisäksi yhtiö on sijoittanut kahteen rahastoon, jotka sijoittavat pk-yrityksiin Aasiassa ja Ugandassa. Vuoden 2022 lopussa yhtiö oli tehnyt sijoitussitoumuksia yhteensä 17 miljoonan euron edestä, joista maksettu oli 13,7 miljoonaa euroa. Afrikka-rahoituksen osuus FCAI:n sijoituksista vuonna 2022 loppuun mennessä oli yli 50 %. Suorista sijoituksista 100 % kohdistui Afrikkaan. Yhtiö tulee jatkossa keskittymään suoraan sijoitustoimintaansa Itä-Afrikassa.

Kehitystulokset. FCAI:n toiminnan keskeinen tavoite on säällisten työpaikkojen luominen ja tukeminen sekä kehitystuloksia edistävien pienten ja keskisuurten yritysten tukeminen kehitysmaissa erityisesti hauraissa valtioissa. Pienet ja keskisuuret yritykset ovat olennaisia kehittyvien maiden talouksien kehittymisen ja työpaikkojen luomisen kannalta, mutta ne kärsivät rahoituksen ja osaamisen puutteesta, johon FCAI pyrkii vastaamaan. Yhtiön sijoituskohteiden kehittyminen ja menestyminen on yhtiön keskeisin kehitystulos. FCAI kiinnittää lisäksi erityisesti huomiota nuorten työllistymiseen ja pyrkii sijoittamaan erityisesti yhtiöihin, jotka työllistävät nuoria (alle 35-vuotiaita). Lisäksi FCAI painottaa sijoituksia hauraissa valtioissa, joissa pk-yritysten rahoitustarve on suurin. Yhtiön sijoituskohteiden pienen koon vuoksi niiden päästövaikutuksia ei seurata, sillä päästölaskenta olisi kohtuuton kustannus niille.

Taulukko 6. FCAI:n saavuttamat kehitystulokset.

Kehitystulokset	Tulokset 2021	Tulokset 2022
Työpaikkojen määrä tuetuissa (suorat ja epäsuorat sijoitukset), joista naisille (%) ja nuorille (%)	3 192 (29) (73)	4 513 (25) (80)
Investoinnit naisten johtamiin/omistamiin yhtiöihin	42 %	32 % kaikki sijoitukset, 38 % (suorat sijoitukset)
Rahoitettujen (suoraan ja rahastojen kautta) Pk-yritysten lukumäärä	38 (kumulatiivinen)	51
Pk-yritysten verot ja veronluonteiset maksut kehittyvissä maissa suorissa sijoituksissa	0,62 MEUR	1,1 MEUR
Hiilensidonta (tCO ₂ e)	Ei raportoida	Ei raportoida
Vältetyt päästöt (tCO ₂ e)	Ei raportoida	Ei raportoida

3.3 Yleisrahoitus: Finnfund ja kumppanuuslainat

Finnfund. Valtion lähes kokonaan omistama kehitysrahoittaja Finnfund sijoittaa kestäväen kehityksen tavoitteita edistäviin yksityissektorin hankkeisiin kehittyvissä maissa. Ulkoministeriö vastaa Finnfundin omistajaohjauksesta ja rahoituksesta. Valtio rahoittaa Finnfundia usein eri tavoin, mm. pääomalla, lainoilla ja erityisriskirahoitustakauksella. Myöntämällä yhtiölle pitkäaikaisia ja pehmeäehtoisia kehityspoliittisia lainoja edellisillä kahdella hallituskaudella vuosina 2017 ja 2019 valtio on voinut kasvattaa yhtiön sijoitusvolyymia, ja jossain määrin korvata yhtiön pääomitustarpeita.

Kehitysrahoituslaitoksille myönnetty kumppanuuslainat. Ulkoministeriö on myöntänyt erittäin pehmeäehtoisia nk. kumppanuuslainoja Suomen tavoitteiden kannalta tärkeiden kehityspankkien ja kehitysrahoituslaitosten yleisrahoitukseen

osana niiden lisärahoituskierrosten kokonaisrahoituspakettia¹⁴. Lainojen avulla ulko-ministeriö on voinut joko osittain korvata tai täydentää kyseiselle kehitysrahoituslaitokselle myönnettävää avustusmuotoista rahoitusta ja näin saavuttaa suurempi rahoitusosuus lisärahoituskierröksellä, kuin mitä olisi ollut mahdollista ilman lainan myöntöä. Suurempi rahoitusosuus tarkoittaa lisääntynyttä äänivaltaa kyseisessä rahoituslaitoksessa. Suomi käyttää lisääntynyttä äänivaltaa Suomelle tärkeiden asioiden (mm. tasa-arvo, heikommassa asemassa olevat) edistämiseen, jotta pankkien kehitystulokset kohdistuvat entistä enemmän juuri niille osa-alueille.

Toistaiseksi kehityspoliittisesta laina- ja sijoitusmäärärahasta on myönnetty kolme kumppanuuslainaa: lainat Maatalouden kansainvälisen kehittämissijärjestö IFADin lisärahoituskierröksillä 11 vuonna 2019 ja 12 vuonna 2021 sekä Afrikan kehityspankin alaisen Afrikan kehitysrahaston (AfDF) lisärahoituskierröksellä 15 vuonna 2021. Niiden osuus kaikista sijoituksista on 24 %. IFADille vuonna 2021 myönnetyllä lainalla rahoitetaan toimintaa vuosina 2022–2024. AfDF-laina kohdistui pankin lisärahoituskierrökselle 2020–2022.

3.3.1 Finnfundin tulokset

Finnfundin tulosten raportointi pohjautuu Finnfundin organisaation omaan tuloraportointiin. Finnfundille myönnetty ensimmäinen ja toinen laina eroavat toisistaan; ensimmäinen laina myönnettiin Finnfundille osaksi yhtiön yleistä rahoitusta, kun taas toisen lainan kohdalla päätettiin perustaa ”virtuaalirahasto” helpottamaan lainarahasta tehtävien hankesijoitusten seurantaa, jotta olisi mahdollista tarvittaessa seurata näiden hankkeiden aikaansaamia tuloksia erikseen.

Finnfundin toinen, 210 miljoonan euron laina korvamerkittiin puoliksi ilmastoon ja puoliksi tasa-arvoon. Nämä sijoitusten kohdennukseen liittyvät tavoitteet saavutettiin vuoden 2021 loppuun mennessä, ja niiden tuloksia on esitelty vuoden 2021 vuosiraportissa. Finnfund julkaisee vaikuttavuusraporttinsa omilla verkkosivuillaan.¹⁵

14 Kumppanuuslainojen ehdot on sovittu yhdessä kaikkien rahoittajien kanssa osana lisärahoituskierrosten neuvotteluja. Niiden maturiteetit ovat pitkiä ja korot alhaisia ja niillä on yleensä aina pitkä lyhennysvapaa. Lainoja ei voi tyypillisesti myöntää yksinään kehitysrahoituslaitosten lisärahoituskierröksillä vaan niitä voi myöntää osana suurempaa rahoituspakettia, jossa tarjotaan riittävästi myös avustusmuotoista rahoitusta, riippuen kunkin kehitysrahoituslaitoksen ja sen lisärahoituskierröksen ehdoista.

15 Vuoden 2022 tuloksista kertova raportti: https://www.finnfund.fi/wp-content/uploads/2023/05/Finnfund_Annual-Report-2022-1.pdf.

Vuoden 2022 loppuun mennessä Finnfundin sijoitussalkku kokonaisuudessaan oli kasvanut 810 miljoonaan euroon (196 investointia). Vuonna 2022 Finnfund teki 28 uutta sijoitusta yhteensä 246 miljoonan euron arvosta. Uusista sijoituspäätöksistä 92 % kohdistui köyhimpiin ja alemman tulotason maihin (LDC, LIC, LMIC).¹⁶ Ilmastomuutoksen hillintä ja siihen sopeutumisen tukeminen ovat yksi Finnfundin toiminnan keskeinen tavoite, ja avainasemassa vuoden 2021 lopussa hyväksytyssä strategiassa vuosille 2022–2025. Vuonna 2021 Finnfund julkaisi raportin koko sijoitussalkkunsu ilmastovaikutuksista, jonka mukaan Finnfundin sijoitussalkku on hiilinettonegatiivinen eli sijoituskohteet sitovat enemmän hiiltä kuin ne päästävät. Strategian yhtenä tavoitteena on säilyttää salkku hiilinettonegatiivisena.

3.3.2 Maatalouden kehittämisjärjestö IFADin tulokset

Maatalouden kehittämisjärjestö IFAD (International Fund for Agricultural Development) keskittyy yksinomaan köyhyyden vähentämiseen maaseudulla, jossa 80 prosenttia maailman köyhimmistä ihmisistä asuu. IFADin investoinnit tavoittavat vuosittain 100 miljoonaa maaseudun ihmistä ja tukevat heitä tuottamaan enemmän ruokaa, perustamaan yrityksiä ja hoitamaan luonnonvaroja kestävällä tavalla.

Yksityisen sektorin rahoitus on keskeinen osa IFADin toimintaa sekä julkisen sektorin hankerahoituksen että yksityiselle sektorille tehtävien suorien investointien kautta. Sukupuolten tasa-arvo on IFADin strategiakehyksen 2016-2025 keskeinen toimintaperiaate.

Edellinen raportti esitti yleiskatsauksen IFAD-11 tuloksiin 2019–2022. IFAD tulosraportti (5.8.2022) kattaa koko lisärahoituskauden vuoden 2021 lisäksi¹⁷. IFAD myönsi 2019–2021 eteenpäin ennätysmäärän lainoja ja lahjarahaa (3.46 miljardia USD), ja sen saavutukset arvioidaan yleisesti hyväksi. Tätä kirjoittaessa seuraava tulosraportti ei ole vielä ilmestynyt, mutta edellisen raportin tuloksista on kerrottu tarkemmin vuoden 2021 vuosiraportissa.

---

16 https://www.finnfund.fi/wp-content/uploads/2023/05/Finnfund_Annual-Report-2022-1.pdf

17 Report on IFAD's Development Effectiveness 2022. EB 2022/136/R.7 EC 2022/118/W.P.4

3.3.3 Afrikan kehitysrahaston tulokset

Afrikan kehitysrahasto (African Development Fund, AfDF) on Afrikan pankin (African Development Bank, AfDB) pehmeäehtoinen ikkuna ja pääasiallinen kanava maanosan köyhimpien ja hauraimpien maiden tukemiseen, ja se myöntää lainoja, lahjarahoitusta ja takuita 37 maalle. Myös Afrikan maiden osalta vuonna 2022 toimintaympäristö oli vaikea. Bruttokansantuotteen kasvu hidastui 3,8 %iin (4,8 % 2021). Pankki kuitenkin pystyi kasvattamaan rahoitustaan, ja se saavutti lähes Covid-19-pandemiaa edeltävän tason.¹⁸ Pankki raportoi koko rahoituskierrroksesta, joten AfDF-rahoituksen tuloksia ei eritellä AfDB:n tuloksista.

Pankki sijoitti identifioimiinsa viiteen prioriteettialueeseen: 1) ruokaturvaan keskittyvään *To Feed Africa* -ohjelmaan sitoumukset kasvoivat 48 % verrattuna edelliseen vuoteen, 2) energiaan keskittyvään *To Light Up and Power Africa* -ohjelman kautta 1,3 miljoonaa ihmistä saivat uudet sähköliittymät, joista 750 000 *Desert to Power Project across the Sahel region* -ohjelman kautta, 3) teollistumisen rahoittamiseen tähtäävään *To Industrialize Africa* -ohjelman kautta rahoitettiin hankkeita, jotka tulevat hyödyttämään 4,08 miljoonaa ihmistä (joista naisia 1,59 miljoonaa) muun muassa tuontiriippuvuuden vähenemisen kautta, 4) *To Integrate Africa* -ohjelman kautta parannettiin valtioiden rajat ylittävää infrastruktuuria, esimerkiksi rakentamalla 146 kilometrin edestä voimalinjoja raja-alueilla, sekä 5) *Improve the Quality of Life for the People of Africa* -ohjelman kautta tuettiin vesi- ja sanitaatiohankkeita, joiden kautta 12,3 miljoonaa ihmistä pääsi palveluiden piiriin vuonna 2022.

Pankin rahoitus ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen tähtääviin hankkeisiin oli 42 % koko portfolioista vuonna 2022. Hankkeista valtaosa, 64 %, kohdistui sopeutumishankkeisiin. Pankki myös lisäsi rahoitustaan tasa-arvohankkeisiin, ja kumulatiivinen portfolio vuoden lopussa oli miljardi US dollaria.

18 <https://www.afdb.org/en/documents/annual-report-2022>

3.4 Läpileikkaavien tavoitteiden, ihmisoikeusperustaisuuden ja yritys vastuun toteutumista edistetään sijoituskohteen valinnalla ja vaikuttamisella

Sijoituksia tehdään vain sellaisiin kumppaniorganisaatioihin, yhtiöihin ja rahastoihin, joiden omien politiikkojen voidaan katsoa olevan Suomen kehityspolitiikan edellyttämällä tasolla ihmisoikeusperustaisuuden, läpileikkaavien tavoitteiden minimitason ja yritys vastuun toteuttamisessa. Lisäksi vaikuttamalla edistetään Suomen poliittisten prioriteettien mukaan politiikkojen, käytänteiden ja tavoitteiden parantamista, erityisesti ihmisoikeuksien ja läpileikkaavien tavoitteiden osalta. Ulkoministeriö edellyttää jokaiselta tekemältään sijoitukselta sitä, että Suomen sijoituksen vastaanottava organisaatio, joka jatkosijoittaa Suomen rahaa julkisen ja yksityisen sektorin toteuttamiin hankkeisiin tai yritysten kehitystuloksiltaan merkittävän liiketoiminnan tukemiseen, omaa riittävät, kansainvälisten hyvien käytänteiden mukaiset vastuullisen liiketoiminnan politiikat ja ohjeistukset, joita se noudattaa ja seuraa sijoitustoiminnassaan. Koska suuri osa sijoituksista kanavoituu yrityksiin ja niiden toteuttamiin hankkeisiin, sijoituksia vastaanottavien yritysten vastuullinen toiminta on erittäin tärkeää.

3.5 Ilmasto- ja puhtaan siirtymän rahoitusesimerkkejä

Lainoilla ja sijoituksilla voidaan tukea erityyppisiä ilmastohankkeita. Kehityspoliittiset lainat ja sijoitukset olivat n. 30 % Suomen kansainvälisestä ilmastorahoituksesta v. 2022¹⁹. Rahastosijoitukset jakautuvat kahteen tyyppiin: ADB Ventures -rahastosta tuetaan start up-yrityksiä ja pienempiä ilmastoteknologiahankkeita, joissa pilotoidaan uusia teknologisia ratkaisuja, ja joiden muuten olisi vaikeaa saada rahoitusta, mutta jotka tuottavat päästövähennyksiä esimerkiksi liikenteen sähköistämisen muodossa, kun taas EBRD HIPCA, Suomi-IFC-ilmastorahasto, sekä Suomi-IDB Invest -ilmastorahasto keskittyvät suurempiin teollisiin hankkeisiin, joissa esimerkiksi tuotetaan uusiutuvaa energiaa tai parannetaan energiatehokkuutta. Sijoitusalkusta tehtiin useita hankesijoituksia v. 2022 aikana mm. uusiutuvan energian ja kestävä maataloutta edistäviin hankkeisiin, kiertotalousrahastoon sekä pienviljelijöiden lainoittamista satelliittidatalla tukevaan yritykseen. Näitä on esitelty tarkemmin kunkin rahaston tuloksista kertovassa luvussa. Myös Finnfund sijoittaa hieman

19 Vuonna 2021 sijoitukset olivat 50 % Suomen kansainvälisestä ilmastorahoituksesta. Tehdyistä sijoituksista riippuen taso on vaihdellut n. 30–70 % välillä viime vuosina.

vastaaviin ilmastohankkeisiin kuin kehityspankkien alaiset rahastot. Tosin Finnfundilla ei ole käytössä vastaavaa pehmeämpiehtoista sekarahoitusta kuin mitä Suomi-IFC ilmastorahasto, EBRD:n HIPCA-ilmastorahasto ja Suomi-IDB Invest ilmastorahasto voivat tarjota, jolloin Finnfund ei voi ottaa sijoitushankkeissaan aivan vastaavaa taloudellista riskiä. Lisäksi kehitysrahoituslaitosten yleisrahoituskierroksilla on sovittu tietty osuus, joka niiden rahoituksesta kohdistuu ilmastohankkeisiin. Näin ollen myös Suomen kumppanuuslainat kohdistuvat myös osittain ilmastorahoitukseen (40 %).

Toistaiseksi yksityisen sektorin investointimuotoinen rahoitus ilmastoratkaisuihin on keskittynyt pääasiassa ilmastomuutoksen hillintään. Tämä johtuu siitä, että hillintätoimet ovat usein kaupallisesti kannattavia hankkeita (esimerkiksi investoinnit uusiutuvaan energiaan, energiatehokkuuden parantaminen sekä investoinnit kestävään luonnonvarojen käyttöön), kun taas yhteisöjen sopeutumista tukevia hankkeita, jotka olisivat myös kaupallisesti kannattavia, on ollut vähän tarjolla. Sopeutumishankkeiden taloudellinen kannattavuus on kuitenkin paranemassa, ja niiden osuus sijoitussalkussa tulee kasvamaan. Suomi-IFC ilmastorahastosta vähintään 10 % ja Suomi-IDB Invest ilmastorahastosta vähintään 20 % on sovittu kohdennettavaksi ilmastomuutoksen sopeutumiseen. ADB Ventures -rahastossa seurataan teknologian avulla saavutettavan ilmaston ja katastrofien sietokyvyn parantumista.

3.6 Tasa-arvon edistäminen

Vuodesta 2020 lähtien tehdyissä sijoituksissa on tavoitteena huomioida sukupuolten tasa-arvon edistäminen läpileikkaavasti. Tämä tarkoittaa sitä, että jokaisen sijoituksen kohdalla arvioidaan vaikutuksia tasa-arvoon, ja hankkeiden tulisi olla vähintään sellaisia, jotka eivät aiheuta negatiivisia vaikutuksia. Esimerkiksi EBRD HIPCA-rahastossa kaikki hankkeet arvioidaan siitä näkökulmasta, miten ne vaikuttavat sukupuolten tasa-arvoon. Lisäksi osassa hankkeita kohdennetaan teknistä apua ja erityisiä toimia tasa-arvon edistämiseen.

Kaikissa sijoitusneuvotteluissa tasa-arvokysymykset nostetaan esiin läpileikkaavasti ja osassa sijoituksista kohdennetaan jokin yhdessä sovittava osuus erityisesti tasa-arvoa edistäville hankkeille. Esimerkiksi IDB Invest ilmastorahastossa on sovittu, että 30 %:ssa hankkeista tulee olennaisena osana olla tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen.

3.7 Vivutus

Eryityisesti rahastosijoituksilla pyritään edistämään sitä, että ne mobilisoivat laajemmin yksityisen sektorin sijoituksia. Tämän vuoksi vivutusasteeseen on kiinnitetty huomiota kaikkia sijoituksia valitessa ja niitä neuvoteltaessa, ja sitä seurataan vuosittain.

Vivutetun rahan määrää seurattaessa on tärkeä huomata, että kaikissa hankkeissa yksityisen rahan mahdollisimman suuri vivuttaminen ei ole päätavoite. Vivutus voi myös tapahtua Suomen rahoilla tehdyn investoinnin jälkeen, jolloin sitä ei enää vastaavalla tavalla seurata eikä tilastoida. Yksityisen sektorin rahaa on tyypillisesti helppoin vivuttaa mukaan kehittyneempiin ja vakaampiin ylemmän keskitulotason maihin ja sellaisiin hankkeisiin, jotka sijoittavat rahaa jo todistetusti kyseisillä markkinoilla toimivaan teknologiaan, eli ei niinkään uusiin ratkaisuihin, vaan pikemmin jo toimivien ratkaisujen laajamittaiseen skaalaukseen.²⁰

Yhteensä tähän mennessä tehtyjen Finnfundin ja rahastosijoitusten arvioidaan vivutettavan mukaan yli 2 miljardia euroa muuta julkisen ja yksityisen sektorin rahoitusta rahastojen elinaikana. Tähän lukuun ei ole sisällytetty kehityspankeille myönnettyjä kumppanuuslainoja. Vaikka kehityspankkien lisärahoituskierroksille on asetettu vivutustavoitteet, ne on asetettu koko rahoituskierroksella kerätylle summalle. Tämän lisäksi muun muassa laskentametodologioiden eroista johtuen olisi vaikea arvioida Suomen rahoituksen osuutta tästä vivutuksesta.

3.8 Suomalaisen yritysten ja muiden toimijoiden osallistuminen hankkeisiin

Ulkoministeriö pyrkii edesauttamaan sitä, että suomalaiset yritykset voisivat saada enemmän rahoitusta YK:lta, EU:lta ja kehitysrahoituslaitoksilta. Kehityspoliittiset rahastosijoitukset (osana kehityspoliittisten lainojen ja sijoitusten kokonaisuutta) tarjoavat yhden väylän edistää tätä tavoitetta. Suomalaisyritysten saaminen mukaan vaatii pitkäjänteistä työtä, ja monen eri toimijan yhteistyötä.

²⁰ Mitä köyhempiin ja hauraimpiin maihin sijoituksia tehdään tai mikäli sijoituksia tehdään uuteen, vielä tietyillä markkinoilla testaamattomaan teknologiaan, sitä haastavampi niihin on vivuttaa mukaan yksityisen sektorin rahaa.

Ulkoministeriö ja Business Finland tekevät jatkuvaa yhteistyötä kehityspankkien kanssa sen eteen, jotta suomalaiset yritykset pääsisivät mukaan niiden hankintoihin tai hankkeiden toteuttajiksi. Kehityspoliittisessa lainat ja sijoitukset tiimissä tämän tavoitteen edistämiseen panostettiin lisäresursseja loppuvuodesta 2022 lähtien, kun laina- ja sijoitustiimi kasvoi. Ulkoministeriö järjestää tyypillisesti kunkin sijoittamansa rahaston kanssa vuosittain tapaamisia ja tilaisuuksia, joissa markkinoidaan näiden rahastojen rahoitusmahdollisuuksia suomalaisille yrityksille. Vuonna 2022 IFC vieraili Suomessa ja tämän vierailun yhteydessä järjestettiin useita kahdenvälisiä tapaamisia IFC:n ja kiinnostuneiden suomalaisyritysten välillä. Lisäksi ADBV-rahasto osallistui Suomen ilmastorahaston ja Nesteen järjestämään Slush sivutapahtumaan ja tapasi samassa yhteydessä useita suomalaisia yrityksiä ja muita relevantteja toimijoita. Suomi-IDB Invest ilmastorahastoa rakennettaessa konsultoitiin Business Finlandia useaan otteeseen ja rahasto suunniteltiin niin, että sillä olisi mahdollisimman hyvät mahdollisuudet tarjota rahoitusta myös suomalaisyrityksille.

Jatkossa työtä suomalaisyritysten rahoitusmahdollisuuksien parantamiseksi kehitysrahoituslaitoksista tullaan systematisoimaan entisestään.

4 Johtopäätöksiä

Kehityspoliittisilla lainoilla ja sijoituksilla on saavutettu merkittäviä kehitystuloksia. Etenkin saavutetut ja odotettavissa olevat päästövähennykset, luodut ja tuetut työpaikat sekä tasa-arvon edistäminen työelämässä ovat tärkeitä tuloksia, ja kontribuoivat myös kestäväen kehityksen tavoitteisiin, erityisesti tavoitteisiin 5 (sukupuolten tasa-arvo), 7 (puhdas ja edullinen energia) sekä 8 (ihmisarvoinen työ ja talouskasvu). Lisäksi tehtyjen rahastosijoitusten sekä Finnfundille myönnettyjen lainojen arvioidaan yhdessä vivuttavan yli 2 miljardia euroa muuta rahoitusta rahastojen elinaikana. Kehitystulokset tulevat kasvamaan vuosittain sitä mukaa, mitä enemmän jatkosijoituksia Suomen rahoittamista rahastoista tehdään.

Kehityspoliittiset lainat ja sijoitukset muodostavat merkittävän osan Suomen kanavoimaa kansainvälistä ilmastorahoitusta ja mahdollistavat Suomen vaikutusvallan lisäämisen kehityspankeissa. Laina- ja sijoitusmäärärahaa kohdistetaan erityisesti ilmastonmuutoksen hillintään ja puhtaaseen siirtymään, koska tältä puolelta löytyy helpommin kaupallisesti kannattavia hankkeita (esimerkiksi uusiutuvan energian hankkeet ja energiatehokkuuden uudet ratkaisut). Määrärahaa pyritään myös mahdollisuuksien mukaan kohdistamaan sopeutumiseen sitä mukaa, kun kaupallisesti kannattavat investointihankkeet sillä puolella kehittyvät. Kehityspoliittisten lainojen ja sijoitusten avulla on voitu myös tiivistää yhteistyösuhteita keskeisiin kehityspankkeihin ja etenkin niiden yksityissektorin rahoituksesta vastaaviin osastoihin ja organisaatioihin sekä kasvattaa Suomen vaikutusvaltaa kehitysrahoituslaitoksissa. Suurempi rahoitusosuus tarkoittaa lisääntynyttä äänivaltaa kyseisessä rahoituslaitoksessa. Suomi käyttää lisääntynyttä äänivaltaa Suomelle tärkeiden asioiden (mm. tasa-arvo, heikommassa asemassa olevat) edistämiseen, jotta pankkien kehitystulokset kohdistuvat entistä enemmän juuri niille osa-alueille.

Ulkoministeriö tekee jatkuvaa yhteistyötä kehityspankkien ja Business Finlandin kanssa sen eteen, jotta suomalaiset yritykset pääsisivät mukaan niiden hankintoihin tai hankkeiden toteuttajiksi. Työtä tehdään yhä systemaattisemmin ja siihen panostettiin lisäresursseja vuonna 2022. Tämän työn tuloksia seurataan tarkasti ja tarvittaessa kehitetään uusia toimintatapoja parempien tulosten saavuttamiseksi.

Erilaiset sekarahoitusmuodot yleistyvät kansainvälisesti ja Suomen on hyvä pysyä mukana tässä kehityksessä. Yksi keskeisimmistä tavoitteista valtion kehityspoliittiselle sijoitustoiminnalle on edesauttaa sen avulla yksityisten rahavirtojen ja investointien ohjautumista kestävään kehitykseen. Julkista kärsivällistä rahoitusta tarvitaan esimerkiksi uusia teknologioita käyttöönotettaessa ja rahoituskatveessa olevissa yrityksissä. Ulkoministeriö selvitti vuoden 2022 aikana erilaisia sekarahoitusmuotoja sekä niihin liittyviä sääntelyvaihtoehtoja. Muiden vertaismaiden käyttämiä sekarahoitusmuotoja ovat mm. takaukset ja sijoitusten ja avustusten erilaiset hybridimuodot, joissa kaiken pääoman ei tarvitse palautua.

**Ulkoministeriön
julkaisuja**

2024:2

ISSN PDF 2737-0844
ISBN PDF 978-952-281-778-5